

Inatsisartunut ilaasortaq
Jens Napaattoq, Naleraq

Allakkap ullua: 07-10-2024
Suliap normua:
Akt. nr. 24440453

Postboks 1614
3900 Nuuk
Oqarasuaat (+299) 34 50 00
Mail: nap@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Inuit allattorsimaffiat pillugu § 37 naapertorlugu apeqqummut nr. 179-imut akissut

Asasara Jens Napaattoq

Inatsisitigut kikkut "kalaaliunersut" pillugit suut piumasaqaataanersut pisinnaatitaaffiunersullu pillugit Naalakkersuisunut ulloq 29. juli 2024 apeqquteqarputit.

Apeqqutit uannut akineqartussanngortinneqarsimapput.

1. Inatsisit akuerineqarnikut naapertorlugit, kikkuuppat "kalaallit", inatsisitigullu Kalaallit Nunaanni taamatut taaguusersuisinnaanissamat suut piumasaqaataappat? Assigiinngitsunik piumasaqaateqarpat inatsiseqarpallu, taakkua ataasiakkaarlugit akeqquneqarput.

Akissut:

Inuk qaqugukkut inatsisitigut "kalaallisut" isigineqartarnersoq tamakkiisumik akissutissaqartinneqanngilaq nunatsinni inatsisini nunatsinnut attuumassuteqarnissamat assigiinngitsorpasuarunik piumasaqaateqarmat. Tamannali isumaqartariaqanngilaq nunatsinni innuttaassuseq pillugu inatsiseqanngimmat inuk inuiaat inatsisaanni "kalaallisut" isigineqassasoq, naalagaaffinngornermili naalagaaffittullu oqartussaanerup tигunerani, tassa ullormi Kalaallit Nunaata namminersulernerani aalajangerneqarsinnaavoq.

Apeqqutip akinissaanut naalakkersuisoqarfinnut tullinnguuttunut akissutininik aallertoqarsimavoq:

Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik:

Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfiup ilisimatitsissutigaa inuussutissarsiutigalugu aalisarnissamat piniarnissamullu akuersissummik tunniussinissamat attuumassuteqarnissamat naalakkersuisoqarfiup akisussaaffeqarfiani kalaallillu aalisariutaanni inuttanut piumasaqaateqartoq. Inatsisitigut tunngavik attuumassuteqarnissamullu piumasaqaat imatut nipeqarput:

- 1) Inuussutissarsiutigalugu piniarsinnaanermut akuersissut - Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 7, imm. 1, nr. 2 naapertorlugu qinnuteqartoq Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqassaaq ullorlu qinnuteqarfik sioqqullugu qaammatini 24-ni Kalaallit Nunaanni najugaqarsimassalluni. Tamannattaq inunnut sunngiffimmi piniarsinnaanermut akuersissutilinnut artinik pisassiissutaasunik aallaaniarusuttunut inatsimmi tassani § 14 naapertorlugu atuuppoq.
- 2) Inuussutissarsiutigalugu aalisarsinnaanermut akuersissut - Aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni § 6, imm. 3, nr. 2 naapertorlugu qinnuteqartoq Kalaallit

Nunaanni inuit allattorsimaffiani najugaqartutut nalunaarsorsimassaaq ukiullu siuliini marlunni Kalaallit Nunaanni inuit allattorsimaffiani najugaqartutut nalunaarsorsimasimassalluni. Tassunga atatillugu ilisimatitsissutigisinnaavara Aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 29, 23. maj 2024 ullormi 1. januar 2025-mi atuutilersussami inatsimmi § 9, imm. 2, nr. 2 naapertorlugu inuit allattorsimaffianni ukiuni tallimani najugaqartutut nalunaarsorsimanissaanut piumasaqaammik ilanngussisoqarsimasoq.

- 3) Kalaallit aalisariutaanni inuttat - § 2, imm. 1 naapertorlugu inuttat minnerpaamik 60 %-ii kalaallit aalisariutaanni aqumiuusut tassaassapput Kalaallit Nunaanni najugaqartutut inuit allattorsimaffianni nalunaarsorsimasut aamma qaammatsiutini ukiut siuliini marlunni Kalaallit Nunaanni najugaqartutut inuit allattorsimaffianni nalunaarsorsimasut. Taamatuttaaq nalunaarummi § 3, imm. 1 naapertorlugu inuttat aqumiuunngitsut 100 %-ii Kalaallit Nunaanni najugaqartuunissaat atuuppoq.

Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoqarfik:

Nunatsinni qinersisinnaatitaaneq:

Inatsisartunut qinersisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 24. november 2020-meersoq naapertorlugu kinaluunniit Kalaallit Nunaanni qinersisinnaatitaasoq, § 1 naapertorlugu Inatsisartunut qinersisinnaatitaasoq:

Qallunaatut innuttaassuseqassaaq, 18-inik ukioqassaaq qinersinissarlu sioqqullugu qaammadini arfinilinni Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarsimassalluni, pineqartoq Kalaallit Nunaanni eqqartuussivikkoortumik atuuttussatut aalajangikkamik nammineersinnaajunnaarsinneqarsimangilaq.

Tamatuma saniatigut inuit tulliuttut § 2 naapertorlugu Kalaallit Nunaata avataani najugaqarallarsimasut aamma Inatsisartunut qinersisinnaatitaassapput, aalajangersimasumik najugaqarnissamut piumasaqaatip saniatigut § 1-imi piumasaqaatinik naammassinnissimappata:

- 1) Inuit minnerpaamik qaammadini 6-imi sivilissusilimmik ilinniarnermi, ilinniarnissaaq siunertaralugu Kalaallit Nunaata avataaniittut.
- 2) Inuit nakorsap innersuussinera malillugu peqqissutsimut tunngasunik pissuteqarlutik Kalaallit Nunaata avataaniittut.
- 3) Inuit Kalaallit Nunaanni qinigaallutik folketingimut ilaasortatut atuuffimminnik isumaginninnerminnut atatillugu Danmarkimiittut.
- 4) Inuit Namminersorlutik Oqartussanut sinniisuullutik nunani allaniittut.
- 5) Inuit Kalaallit Nunaata avataaniittut aammalu Kalaallit Nunaannut attuumassuteqarnikkut inunnut nr. 1-4-mi taaneqartunut sanilliunneqarsinnaalluinnartut.

Imm. 2. Inuup inummik imm. 1-imut ilaatinneqartumik ataatsimut najugaqateqarluni inooqateqartup, aammalu § 1-imi piumasaqaatinik naammassinnittup, qinersisinnaatitaanermut piumasaqaatit aamma naammassisimassavai, inooqatigiit pineqartut

marluk taakku:

- 1) imminnut katissimappata, imaluunniit
- 2) imminnut katissinnaanissaminnut piumasaqaatit naammassisimappatigit Kalaallit Nunaanniillu aallannginnermi ataatsimut najugaqalersimappata.

Imm. 3. Inuilli imm. 1-imi 2-milu taaneqartut aatsaat qinersisinnaatitaapput nuunnissartik sioqqullugu ikinnerpaamik ukiuni marlunni Kalaallit Nunaanni najugaqartutut Qitiusumik Inunnik Nalunaarsuiffimmi nalunaarsorneqarsimagunik.

Imm. 4. Inuit imm. 1 aamma 2 naapertorlugit Kalaallit Nunaata avataani najugaqarallartut najugaqarallarnermullu tunngaviusup naammassinerata kingorna qaammatit arfinillit suli qaangiutinngitsut Kalaallit Nunaannut uterlutik nuuttut qinersisinnaatitaanertik piginnassavaat.

Naggataatigit eqqaaneqassaaq § 3 naapertorlugu kinaluunniit qinersisinnaasut allattorsimaffiannut ilanngunneqarsimatinnani qinersisinnaatitaanngilaq. Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfiup ilisimatitsissutigaa ikiorsiissutinik pisartagaqalissagaanni innuttaasup Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartuunissaa inuillu allattorsimaffianni nalunaarsorsimanissaa Suliffissarsiortunut ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut Inatsisaanni piumasaqaataasut. Innuttaasut aalajangersimasumik najugaqaratik Kalaallit Nunaanniittut inuilli allaattorsimaffiani ineqaratik nalunaarsorsimasut suliffissarsiortunut ikiorsiissutinik pisinnaatitaaffeqarput, kalaallinut inuiaqatigiinnut aalajangersimasumik attuumassuteqarunik. Tamatuma saniatigit Nuttarneruleersitsiniarluni tapiissutit pillugit nalunaarummi sumi angerlarsimaffeqarnissamat tunngatillugu suliffissarsiortup Kalaallit Nunaanni illoqarfimmi nunaqarfimmiluunniit aalajangersimasumik najugaqarnissaa inuillu allattorsimaffiani nalunaarsorsimanissaa piumasaqaataapput.

Inuussutissarsiornermut, Niuernermit, Aatsitassanut, Inatsisinik Atuutsitsinermit Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik:

Inuussutissarsiornermut, Niuernermit, Aatsitassanut, Inatsisinik Atuutsitsinermit Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik inatsimmik inatsisitigit qaqugukkut "kalaaliunermit" piumasaqaatitalimmik ilisimasaqanngilaq. Annikitsumik aatsitassarsiorneq aamma akuersissuteqartarneq pillugit inatsisinut atatillugu najugaqarnermut piumasaqaatilinnik inatsiseqarpoq. Najugaqarnissamat taamaallaat piumasaqaataavoq. Annikitsumik aatsitassarsiorneq pillugu inatsimmi atuuttumi ukiuni tallimani najugaqarsimanissaq piumasaqaataavoq akuersissuteqartarneq pillugu inatsimmi atuuttumi ukiuni marlunni najugaqarsimanissaq piumasaqaataalluni.

Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik:

Nunami innuttaasut assigalugit peqqinnissaqarfimmit sullinneqarnissamat tunngatillugu malittarisassat Peqqinnissaqarfiup sullissineri il.il. pillugit Inatsisartut peqqussutaanni imatut nassuiarneqarput:

" § 2. Inuit,unami maani inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimasut nunamilu maani najugaqartut, Inatsisartut peqqussutaat manna malillugu sullinneqarnissamat pisinnaatitaapput, akeqanngitsumik akiliillutilluunniit, malittarisassat ataani allassimasut malillugit, taamaattorli §§ 3-5 takukkit.

Imm. 2. Inuit nunami maaniikkallartut Inatsisartut peqqussutaat manna malillugu sullinneqarnissamut pisinnaatitaapput, akeqanngitsumik akiliillutilluunniit, malittarisassat Naalakkersuisunit aalajangersarneqarsimasut malillugit.

Imm. 3. Naalakkersuisut pisut naapertorlugit aalajangersinnaavaat Kalaallit Nunaanni najugaqarallarneq qaammatinik arfinilinnik sivilunerusoq Kalaallit Nunaanni najugaqartutut inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorneqarsimanertut isigineqassasoq, pineqartoq nunami allami najugaqartutut inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimagaluarpalluunniit."

Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik:

Naalakkersuisoqarfiup maluginiarpaa apeqquteqartup apeqqutip 1-ip oqaasertalersornerani taaguutit "inatsisit akuerineqarnikut naapertorlugit, kikkuuppat "kalaallit" atorai, aperialunilu tassunga atatillugu suut piumasaqaataanersut. Naalakkersuisoqarfiup apeqqummut 1-imut akissutissamut ilassummini apeqqummi 1-imi taaguutinit atorineqartunit allaanerisut atorpai immikkullu inuiaassuseq aamma kalaallisut kinaassuseq isummerfiginagit.

Inatsisartut inatsisaasa taakkunanngalu nalunaarutit il.il. ilaanni naalakkersuisoqarfiup oqartussaaffigalugit akisussaaffigisaani Kalaallit Nunaannut attaveqarnissamut piumasaqaammik nassuiaariaatsit marluk atorineqarput, tassaappullu *najugaqarnermut piumasaqaat aamma sumi angerlarsimaffeqarnissamik piumasaqaat*. Matumani assersuutigalugu pineqarput tapiissutinut periarfissanik assigiinngitsunik naalakkersuisoqarfiup aqutarisaanik qinnuteqarniaraanni Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarnissaq, tassunga ilanngullugu peqatigiiffinnut, kattuffinnut, suliffeqarfinnut, oqartussanut il.il. tunngatillugu Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqarnissamik piumasaqaat. Taamatuttaaq tapiissutinut assigiinngitsunut assersuutigalugu ilinniagaqarnermusianut ilinniartutullu ilinniartut inaanni inissaqarnissamut periarfissaqarniaraanni attuumassuteqarnissamut piumasaqaateqarpoq. Siunnersuisoqatigiit aalajangiisartullu kiisalu siulersuisut ilaannut ilaasortat katitigaasernerannut tunngatillugu ilaatigut aamma piumasaqaataavoq piukkunnartutut inassutigineqartup Naalakkersuisuni pineqartuni atorfilittatut toqqarneqarsinnaassappat Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartariaqartoq.

2. Naalakkersuisut naapertorlugit, suut ersarissumik piumasaqaatigineqartillutik inuit "inuiaat kalaaliulertarpat¹" tassanngalu pisinnaatitaaffeqalerlutik?

Akissut:

Namminersornermut inatsisip aallaqqaasiutaani Nunat tamat akornanni inatsit malillugu inuiaat kalaallit namminneq aalajangiisinnaassuseqarlutik inuiaanerat uppersarneqarluni akuerineqarpoq.

Taamaalilluni allaqqaasiummi inuiaat kalaallit nunat tamat akornanni inatsit naapertorlugit namminneq aalajangiisinnaassuseqartut innersuussutigineqarpoq. Tassuunakkut inernilunneqarsinnaavoq innuttaasut namminneq aalajangiisinnaatitaanerup ingerlannissaanut peqataasinnaatitaaffillit inatsisit

eqqarsaatigalugit kalaallit inuiannut ilaasut. Kalaallit Nunaanni aqutseriaaseq tassaavoq sinniisoqarluni tamat oqartussaaqataanerit, tassa imaappoq innuttaasut piviusumik Kalaallit Nunaanni qinersisoqartillugu peqataasinnaatitaasut, nammineq aalajangiisinnaatitaanerup ingerlannissaanut peqataasinnaatitaasut. Assersuutigalugu Inatsisartunut qinersisoqartillugu aamma innuttaasunik isumasiuilluni taasititsinerni.

Aallaqqaasiutip imarisaanik inerniliussinerup saniatigut kikkut "inuiannut kalaallinut" ilaanersut pillugu killiliussaqaanngilaq erseqqissunillu piumasaqaateqarani, maannakkut naalagaaffimmi innuttaassuseqarneq atorneqarsinnaanngimmat inuilluunniit normuinik aaqqissuussineq tassunga aaqqissuussaannngimmat.

3. Naalakkersuisut, tassaasut "inuiaat kalaallit" sinnerlugit oqaaseqartartut, Namminersorlutik Oqartussanut inunnik "inuiaat kalaaliusutut" inuiaassuseqarnerlutik pisinnaatitaaffeqarsinnaanerlutillu saaffiginnittunut itigartitsinikuuppat/akuersinnginnikuuppat?

Akissut:

Naalakkersuisut taamatut itigartitsisoqarsimaneranik ilisimasaqaanngillat.

4. Naalakkersuisut naapertorlugit, "Inuiaat Kalaallit²" Kalaallit Nunaanni immikkut pisinnaatitaaffeqarpat?

Akissut:

Innuttaasut "inuiaat kalaallinut" ilaasut Kalaallit Nunaanni immikkut ittumik pisinnaatitaaffeqanngillat Kalallit Nunaannili inuiattut pisinnaatitaaffeqarlutik. Naalakkersuisut Naligiissitaaneq assigiinngisitsinnginnissarlu pillugit Inatsisartut inatsisaat malillugu sulipput, matumani inatsimmi siunertaavoq assigiinngisitsinerup akiorneqarnissaa assigiimmillu periarfissaqartitsinerit qulakkeernissaat, aamma nunami, inooqataanikkut inuianniilluunniit sumingnaanerneq tunngavigalugit (§ 1 takuuk).

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Vivian Motzfeldt